

ÅRSRAPPORT 2003

NSB-KONSERNET

Konsernsjefens beretning

Konsernet gjør klart for konkurranse

I 2003 klargjorde Regjeringen viktige spørsmål om hvordan anbudene i persontrafikken vil bli. NSB står overfor store utfordringer, men med den gode utviklingen i siste halvdel av 2003 og starten av 2004, er det all grunn til å tro at NSB kan hevde seg i konkurransen.

Forenkling for kundene og systematisk forbedringsprosesser ga et forbedret resultat for persontogvirksomheten. Lønnsomheten er likevel ikke god nok.

Bussvirksomheten i Norge konsolideres etter sterk vekst de seneste årene, mens virksomheten i Sverige fortsatt øker. Godsvirksomheten reduserte sitt underskudd gjennom internasjonalisering og etter avvikling av ulønnsomme produkter. Eiendomsvirksomheten fortsatte utviklingen av de betydelige verdiene i fast eiendom.

Konsernet oppnådde et overskudd på 150 millioner kroner for 2003 mot seks millioner i 2002. Hovedårsaken til overskuddet er salget av Flytoget til staten. Driftsresultatet var null. Dette er ikke tilfredsstillende, selv om det er mange positive underliggende utviklingstrekk.

Konsernet står fortsatt overfor betydelige utfordringer. Jernbanens infrastrukturen er på de fleste strekningene av en for dårlig standard og med for lav kapasitet, samtidig som nye moderne veiparseller svekker togets relative posisjon. Ekspressbussruter etableres i transportkorridorer hvor toget tidligere stod for kollektivtilbudet, og konkurransen fra flyselskapene er hardere enn noen gang tidligere. Etter NSBs oppfatning virker konkurransen skjerpene på transportørene og kundene får derfor stadig bedre tilbud å velge mellom. NSB ønsker å møte konkurransen ved å gjøre det enkelt å være kunde og ved å tilby konkurransedyktige tilbud.

I tillegg til den økte konkurransen fra bil, buss og fly, forberedes persontogtrafikken for konkurranse om sporet. Det ble i 2003 klart at Gjøvikbanen skal ut på anbud i 2004. Regjeringen har videre lagt opp til at hele persontrafikken på Bergensbanen og Sørlandsbanen skal legges ut på anbud deretter. Disse strekningene utgjør i sum en vesentlig del av NSBs persontogvirksomhet og vi i NSB legger derfor all vår kompetanse og energi inn i å vinne anbudene til en riktig pris. NSB legger til grunn at selskapet kan delta i konkurransen på like vilkår med andre aktører.

NSB ønsker at kundene og staten skal kunne dra nytte av den kompetansen og erfaringen som transport av personer og gods i snart 150 år har gitt.

NSB er inne i en positiv utvikling og denne gir et godt grunnlag for å lykkes i konkurransen.

Einar Enger, konsernsjef

Nøkkeltall

Nøkkeltall

NSB Konsern							
Finansielle hovedtall (mill.kroner)	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Salgsinntekter o.a. driftsinntekter	6 176	6 073	5 595	5 622	5 633	5 145	4 821
Driftsresultat	-	108	108	-304	20	332	328
Årsresultat etter skatt	150	6	-33	-325	-1 081	122	149
Eiendeler	12 715	13 769	13 101	12 968	17 517	17 163	15 478
Rentebærende gjeld	3 640	4 447	4 197	6 584	11 452	10 898	9 575
Egenkapital	5 731	6 045	6 079	3 978	3 463	3 354	2 954
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	708	378	636	-91	154	23	811
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter ¹⁾	-162	-1 392	-1 143	3 960	1 154	905	4 582
Finansielle nøkkeltall (%)							
Resultatgrad ²⁾	4,5 %	3,2 %	4,5 %	-1,9 %	2,4 %	5,9 %	6,0 %
Avkastning på anvendt kapital ³⁾	3,3 %	2,1 %	3,0 %	-1,2 %	1,1 %	2,7 %	3,3 %
Egenkapitalrentabilitet ⁴⁾	2,5 %	0,1 %	-0,7 %	-8,5 %	-31,7 %	3,9 %	5,2 %
Egenkapitalandel	45,1 %	43,9 %	46,4 %	30,7 %	19,8 %	19,6 %	19,1 %
Andre nøkkeltall							
Persontrafikk							
Reiser med tog (tall i mill.) ⁶⁾	45	49,8	53,5	54,9	54,1	47,3	44,7
Personkilometer med tog (tall i mill) ⁷⁾	2 204	2 477	2 677	2 811	2 895	2 612	2 561
Godstrafikk							
Tonn fraktet med tog - totalt (tall i mill.) ⁵⁾	7	8	8,2	8,0	8,3	7,5	
Tonnkilometer fraktet med tog - totalt (tall i mill) ⁵⁾	2 091	2 190	2 451	2 328	2 456	2 421	
Stasjoner og reisebyråer							
Betjente jernbanestasjoner	74	90	105	132	137	138	142
Reisebyråer	-	-	-	-	34	34	38
Rullende materiell (antall)							
Elektriske lokomotiver	73	86	90	90	92	92	95
Diesellokomotiver	30	25	35	35	59	71	71
Elektriske motorvogner	131	126	135	126	130	118	119
Dieseldrevne motorvogner	32	32	28	23	15	15	15
Personvogner	231	297	393	415	689	688	688
Godsvogner ⁹⁾	2 462	1 713	2 182	2 409	2 503	2 735	3 314
Flytog	-	16	16	16	16	16	-
Busser	2 179	1 624	1 366	1 372	1 536	1 443	1 285
Lastebiler	67	34	29	20	234	216	206
Personale							
Gjennomsnittlig antall ansatte ⁸⁾	10 364	9 138	9 694	10 029	10 797	10 853	10 982
Gjennomsnittlig antall årsverk ⁸⁾	8 783	7 818	8 199	8 379	9 267	9 775	10 011

Fotnoter:

1. Investeringer i varige driftsmidler og anlegg under utførelse
2. Resultatgrad før renter = (resultat før skatt+finanskostnader) delt på sum inntekt.
3. Avkastning på anvendt kapital= (resultat før skatt+ finanskostnader) delt på gjennomsnittlig anvendt kapital (eiendeler - ikke rentebærende gjeld).
4. Resultat etter skatt delt på gjennomsnittlig egenkapital
5. Totalltellene for 1998 inkluderer innleide vogner. Disse er ikke med i tidligere års statistikk.
6. Herav 3,9 mill reiser med Flytoget AS i 2002 (2001: 4,1 mill, 2000: 4,0 mill reiser)
7. Herav Flytogets personkm med tog i 2002: 213 mill (2001: 220 mill, 2000: 216 mill, 1999: 221 mill, 1998: 55 mill)
8. For 2001 er gjennomsnittlig antall årsverk beregnet ved å snittberegne antall ansatte per 1. januar 2001 og 31. desember 2001. For 2002 er beregningen basert på en vektning av faktisk antall årsverk gjennom året. Antall årsverk og antall ansatte for 2002 er således ikke direkte sammenlignbare med fjorårets tall.
9. Inkl Railcombi AB i 2003

Styrets beretning

Styrets årsberetning – NSB-konsernet

Innledning

2003 representerer en positiv utvikling ved at togene er blitt mer punktlig, det er enklere å være kunde, og det er blitt færre uønskede hendelser. Samtidig økte antall passasjerer i lokaltogene i annet halvår, og det kan se ut som om en negativ trafikkutvikling er i ferd med å snu.

Konsernet oppnådde i 2003 et årsresultat på 150 MNOK mot 6 MNOK året før.

Persontogvirksomhetens resultat er bedret som følge av økt kostnadseffektivitet. Godstogvirksomheten viser også forbedret resultat, mens bussvirksomheten har et resultat på samme nivå som året før. Eiendomsvirksomheten viser lavere lønnsomhet. Konsernets resultat ble forbedret, men er ennå ikke på et tilfredsstillende nivå. NSB har i løpet av året arbeidet systematisk med å effektivisere driften for å oppnå forbedret konkurransekraft i markedet.

Trafikksikkerhet

Trafikksikkerheten i person- og godstogvirksomheten har utviklet seg positivt i 2003. Det forekom ingen større jernbaneulykker, og ingen passasjerer ble drept eller alvorlig skadet pga. feilhandlinger fra NSBs side. Antall personskader med mindre alvorlighetsgrad er lavere enn i de to foregående år.

I bussvirksomheten omkom ingen passasjerer eller egne ansatte i 2003. I to sammenstøt mellom buss og personbil omkom til sammen fire personer.

NSB arbeider systematisk og målrettet for å styrke trafikksikkerheten. Arbeidet bygger på moderne prinsipper for sikkerhetsstyring, hvor tilløpsrapportering og risikoanalyser danner grunnlag for prioritering av forbedringstiltak. Rapportering om utviklingen innen trafikksikkerhet er faste punkter på alle styre- og ledelsesmøter i konsernets transportvirksomheter.

Punktlighet

Punktligheten for NSBs tog viser en positiv utvikling i 2003. I gjennomsnitt for året var 84% av alle NSBs persontog i rute ved ankomst på sine endestasjoner mot 82% året før. For regiontog og lokaltog i Oslo-området er det god bedring i forhold til året før, mens øvrige lokaltog og godstog har en punktlighet omtrent på samme nivå som forrige år. For regiontog på fjernstrekningene i Sør-Norge er punktligheten 85%, den beste siden målingene startet i 1971. Målet for punktligheten er at 90% av togene skal være i rute, hvilket for lokaltog og regiontog i Østlandsområdet betyr ankomst på endestasjon senest tre minutter etter rutetid, og for regiontog forøvrig senest fem minutter.

Det store anleggsarbeidet i forbindelse med nytt dobbeltspor på Drammensbanen har bidratt til at det har vært vanskelig å holde rutetidene i Oslo-området. Ytterligere samarbeid med Jernbaneverket er iverksatt for å redusere antall feil i jernbanens infrastruktur. Dette vil forbedre punktligheten på togene i Oslo-området.

Tallet for regularitet i 2003 viser at 98,9% av alle persontogavganger ble gjennomført i henhold til ruteplanen. Det var samme høye nivå som året før. Antall feil på togmateriellet som førte til at toget stoppet ble redusert i forhold til året før. Det ses da bort fra snø- og isproblemer på begynnelsen av året. NSB arbeider systematisk med å identifisere og gjennomføre egne tiltak for å bedre punktlighet og regularitet.

Endringer

Omstruktureringen av NSB-konsernet ble videreført i 2003. Det ble igangsatt et program for å gjøre det enklere for kundene ved bl.a. å lette tilgangen til billetter, bedre ombordinformasjon og bruk av pris som virkemiddel. Effektivisering av persontogvirksomheten fortsatte for å skape lønnsomhet for kommersielle tog. Restrukturering av godstogvirksomheten ga forbedring av resultatet. Konsernets nordiske strategi ble videreført gjennom vekst i bussvirksomheten i Sverige. Omstruktureringstiltakene legger grunnlaget for bedre fremtidig lønnsomhet.

Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 2004 endringer i merverdiavgifts-lovgivningen som gjør at persontrafikk kommer innenfor avgiftsområdet med seks prosent MVA på persontrafikkjenester og full fradragsrett for inngående MVA.

Anbud i konkurranse om å kjøre tog i Norge ble tatt i bruk for første gang i 2003, ved at Telemark fylkeskommune la lokaltogstrekningen Porsgrunn-Notodden ut på anbud. NSB valgte ikke å legge inn anbud, men ble invitert til

NSB ÅRSRAPPORT 2003

forhandlinger av fylkeskommunen etter at forhandlingene med den eneste budgiveren ikke førte til enighet. Fylkeskommunen og NSB inngikk senere avtale om at NSB AS skal drive lokaltogene på strekningen fram til 2007. Flere strekninger legges ut på anbud de kommende år.

Virksomhetens art og eierforhold

NSB er Norges største transportkonsern. Konsernet er delt i virksomhetsområdene persontog, buss, godstog og eiendom, samt støttefunksjoner til disse. Konsernets hovedkontor er i Oslo mens virksomheten er spredt over det meste av Norge og i deler av Sverige. Morselskapet NSB AS driver persontog samt konsernfunksjoner og står som eier av de andre virksomhetene i konsernet.

Morselskapet NSB AS er et norsk aksjeselskap som eies av staten ved Samferdselsdepartementet.

Eierstyring og selskapsledelse

Selskapsstyringen i NSB bygger på lovgivning, rammebetingelser som eieren har gitt og interne regelverk som skal følges i alle ledd av organisasjonen. Selskapet ble omdannet fra særlovselskap (NSB BA) til aksjeselskap den 1. juli 2002.

Selskapene i Sverige har egne styringsorganer i samsvar med lokal lovgivning.

Generalforsamlingen består av staten gjennom Samferdselsdepartementet. **Styret** har ansvar for selskapets forvaltning og at selskapet er forsvarlig organisert. Styrets arbeid er regulert i egen instruks. I henhold til §10 i vedtektene skal styret hvert år legge fram for samferdselsministeren en plan for virksomheten med datterselskaper. Planen skal omfatte konsernets hovedvirksomhet for de kommende år, konsernets økonomiske utvikling og vesentlige investeringer med finansieringsplaner for disse. Styret består av 8 medlemmer hvorav 3 medlemmer velges av og blant de ansatte. Funksjonstid for styremedlemmene er 2 år med mulighet for gjenvalg.

Konsernsjefen tilsettes av og rapporterer til styret. Konsernsjefens ansvar og myndighet reguleres i egen instruks. Konsernsjefen har konsernstaber og -funksjoner til støtte for sitt arbeid. Konsernsjefens styring av datterselskapene skjer i hovedsak gjennom datterselskapenes styrer og krav til konsernrapportering. Det er utarbeidet egne instruksjoner for henholdsvis styrer og daglig ledere i datterselskapene. Det er utarbeidet konsernovergripende retningslinjer innen områdene finans og forsikring, innkjøp samt regnskap og rapportering. For å sikre enhetlig kontroll har NSB konsernet vedtatt en modell med valg av konsernrevisor. Revisor deltar i styremøter som behandler årsregnskapet og rapporterer til styret om alle virksomhetsområdene i konsernet to ganger i året i forbindelse med gjennomgang av Management Letter.

Persontogvirksomheten

Resultatet for persontogvirksomheten viste i 2003 betydelig framgang, men er likevel en av de største utfordringene for konsernet. Driftsresultatet i virksomheten viste et underskudd på -153 MNOK mot -231 MNOK året før. Underskuddet har oppstått først og fremst på drift av persontog på strekningene Dovrebanelen, Bergensbanen og Sørlandsbanen mellom Kristiansand og Oslo, hvor staten ikke kjøper transporttjenester. Forsinket leveranse av nye lokaltogsett har medført økte kostnader og bidrar til forverring av resultatet for årets drift.

Mot slutten av året sto NSB overfor et positivt vendepunkt i utviklingen i antall passasjerer etter to års trafikknedgang. Totalt reiste 45 millioner passasjerer med NSBs persontog i 2003, hvilket er 1,3% færre reisende enn i 2002 (eksklusiv Flytoget). Tellingene i lokaltrafikken i Oslo i oktober viste 10% økning sammenliknet med forrige år. Økningen i lokaltrafikken totalt for året ble mellom 3 og 4%. Lokaltrafikken rundt de andre store byene har også vist økning i antall reisende mot slutten av året.

Regiontogene på de lengste strekningene i Sør-Norge hadde en gjennomsnittlig tilbakegang i antall reisende på 8%. Antall reisende med regiontog på Østlandet økte med unntak av Vestfoldbanen. Lokaltogene på Nordlandsbanen nær Trondheim og Bodø hadde sterk økning, og regiontogene på hele strekningen hadde en vekst på 2 prosent. Kundetilfredsheten i persontrafikken er noe bedret i forhold til forrige år. Kunden opplever forbedret punktlighet, bedret informasjon til de reisende og lettere tilgang til billetter. Kundetilfredsheten for regiontog er på et akseptabelt nivå, mens nivået ligger lavere når det gjelder lokaltog i Oslo-området.

Styret vil legge vekt på at det gjennomføres tiltak for å forbedre resultatene i 2004 og å vinne tilbake kunder. I 2004 blir det lagt ut et større antall lavprisbilletter i tog med ledig kapasitet. Økt satsing på regiontogenes Komfort-avdelinger skal bidra til å gi et godt tilbud til kunder som ønsker 'noe ekstra'.

For å forbedre kundetilfredshet og lønnsomhet prioriteres seks områder:

- Nye kundeløsninger
- Effektiv produksjon
- Konkurransedyktige rutemodeller
- Effektivt vedlikehold og renhold
- Bedre salg og distribusjonsløsninger
- Ekstraordinære kostnadsreduksjoner

Bussvirksomheten

Nettbuss AS er Norges største busskonsern. Hovedvirksomhetene er rutekjøring på kontrakt med fylkeskommuner, turkjøring og ekspressbussruter. Bussvirksomheten bidro positivt til NSBs driftsresultat i 2003 med 71 MNOK mot 72 MNOK året før. Økt konkurranse innen ekspressbuss og turisttrafikken har gitt utfordringer. Også sterk konkurranse om anbud stiller store krav til virksomheten. Oppkjøp av selskap har medført behov for restruktureringer.

Styret ønsker økt lønnsomhet innen bussvirksomheten og vil i 2004 følge opp at det blir iverksatt tiltak for å forbedre virksomhetens resultat. Det er viktig å forbedre marginene innenfor nåværende virksomhet med fokus på økte priser, effektivisering og reduserte kostnader.

Konsernets strategi med satsing på buss i Sverige ble videreført i 2003. Nettbuss overtok 1. juli virksomheten i EGE Trafiken AB. EGE Trafiken har hovedkontor i Katrineholm i Midt-Sverige og har 60 ansatte og 45 busser. Overtagelsen

NSB ÅRSRAPPORT 2003

gir Nettbuss et fotfeste i et befolkningstett område og gir gode forutsetninger for å delta i fremtidige anbud. I tillegg forsterkes reiselivssatsingen i Sverige.

Nettbuss har kjøpt ytterligere 25% av aksjene i Ålesund Bilruiter AS, og eier nå 75% av aksjene i selskapet.

Nettbuss-konsernet hadde 74,6 millioner passasjerer mot 48 millioner året før. Økningen skyldes primært trafikken i Team-konsernet, som ble kjøpt ved årsskiftet 2002-2003.

Godstogvirksomheten

Omstillingsarbeidet for å skape lønnsom drift i godstogvirksomheten gir positive resultater. Driftsresultatet for virksomheten er -40 MNOK mot -67 MNOK året før, hvilket er en forbedring på 27 MNOK. Årsaken til det forbedrede resultatet er i hovedsak nedleggelse av CargoNet AS sitt vognlastprodukt, vekst i kombinerte transporter og jernbanetransport av semitrailere. Det gjenstår imidlertid fortsatt omstillingsarbeid for at virksomheten skal bli lønnsom. Ordinær vognlasttrafikk ble avvirket i desember 2003. CargoNet AS vil videreutvikle kombinerte transporter, samt opprettholde virksomheten innen systemtog. Arbeidet med kostnadseffektivisering fortsetter, for blant annet å oppnå stordriftfordeler med datterselskapet Railcombi AB.

Til tross for betydelige tiltak de siste år har det ikke vært mulig å få til lønnsom drift i NSBs ekspressgodsvirksomhet, og Ekspressgoods AS ble avvirket per 31. desember 2003.

Eiendomsvirksomheten

Eiendomsvirksomheten gir et positivt driftsresultat på 71 MNOK mot 312 MNOK året før. Årsaken til det reduserte resultatet er i hovedsak reduksjon av gevinst fra salg av eiendommer.

Eiendomsvirksomheten omfatter et totalt utleieareal på ca. 760 TKVM.

Jernbaneverket og NSB undertegnet den 23. desember 2002 en intensjonsavtale om salg av stasjoner med forbehold om Stortingets godkjenning. Avtalen utløper 1. juli 2004.

Støttefunksjoner

De fleste støttefunksjoner inklusiv verksted- og vedlikeholdsfunksjonene er skilt ut i egne aksjeselskaper. Verksted- og vedlikeholdsfunksjonene er ivarettatt av de heleide datterselskapene Mantena AS og MiTrans AS. NSB Trafikkservice AS ivaretar togrenhold og er inne i en effektiviseringsprosess for å oppnå et konkurransedyktig kostnadsnivå.

Driftsresultatet for støttefunksjonene er 51 MNOK mot 22 MNOK året før.

Økonomisk utvikling

NSB-konsernet viser et årsoverskudd på 150 MNOK mot 6 MNOK året før. Endringen skyldes i hovedsak en positiv utvikling i netto finansposter som resultat av salg av Flytoget AS. Driftsresultatet er 0 MNOK mot 108 MNOK året før. Dette skyldes i hovedsak en reduksjon i salgsgevinster i eiendomsvirksomheten, som til dels motvirkes av en bedring i konsernets togvirksomheter.

Morselskapet NSB AS viser et overskudd på 30 MNOK mot 44 MNOK året før. Konsernbidrag fra datterselskaper er inkludert i årsoverskuddet med 141 MNOK mot 154 MNOK året før. Driftsresultatet er forbedret med 35 MNOK.

Konsernets netto kontantstrøm for året er på 379 MNOK, mot -264 MNOK året før. Endringen skyldes i hovedsak en bedring i kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter og investerings aktiviteter .

NSB AS har tilfredsstillende kredittvurderinger fra Standard & Poor's (AA/A-1+) og Moody's (Aa2/Prime-1). Selskapets langsiktige finansiering er opptatt gjennom et europeisk langsiktig låneprogram med en ramme på 750 MEUR og to obligasjonslån på til sammen 650 MNOK. Lån fra finansinstitusjoner per 31. desember er 3564 millioner kroner inkludert obligasjonslånene. I tillegg er det en finansieringsreserve på 1000 MNOK gjennom en syndikert ubenyttet trekkrettighet . Konsernets likviditetsbeholdning ved utgangen av året er 1299 MNOK plassert kortsiktig i norske sertifikater og obligasjoner, samt bankinnskudd.

Inkludert årets resultat utgjorde egenkapitalen i morselskapet 6388 MNOK mot 6827 MNOK året før, en egenkapitalandel på 56% mot 52% året før. For NSB-konsernet var egenkapitalen 5731 MNOK mot 6045 MNOK året før, hvilket er en egenkapitalandel på 45% mot 44% året før. Forskjellen mellom egenkapital i morselskap og konsernet skyldes i hovedsak eliminerte eiendomsgevinster i konsernregnskapet.

Styret foreslår følgende disponering av årsresultatet for morselskapet NSB AS :

Avsatt til annen egenkapital 30 MNOK

Sum disponert 30 MNOK

Selskapets opptjente egenkapital utgjør etter dette 6388 MNOK. Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift av virksomheten.

Helse og miljø

Arbeidsmiljø

Sykefraværet for konsernet for året er på 10,3% mot 9,6% året før. Sykefraværet ligger ca 2 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Det er betydelige variasjoner i sykefraværet i konsernets virksomhetsområder. NSB har inngått avtale som IA-bedrift, og fokuserer på tiltak for å redusere særlig langtidssykefraværet.

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelser med tilfredsstillende resultater, og resultatene blir systematisk fulgt opp.

Ytre miljø

Kvaliteten på miljøarbeidet skal understøtte konsernets økonomiske mål og bidra til økt kunde- og medarbeidertilfredshet. Selskapets strategiske mål for sin påvirkning av det ytre miljø er: "Ingen skade på miljø som følge av selskapets virksomhet".

For å nå dette målet vil NSB fokusere på å utvikle kompetente og miljøbevisste medarbeidere, benytte miljøvennlig og fremtidsrettet materiell/produkter i virksomheten, og å redusere støy og forurensende utslipp.

Likestilling

Antall årsverk i NSB var 8783 siste år. Kvinneandelen er på 18% , mens den i persontogvirksomheten er 31%.

Kvinneandelen i ledelsen av konsernets virksomhetsområder varierer. Det er ingen kvinner i ledelsen i konsernstaben, mens kvinneandelen i persontogvirksomhetens ledergruppe er på 40%. Styret i NSB AS har en kvinneandel på 38%, og styreleder er kvinne.

NSB ÅRSRAPPORT 2003

Barne- og familiedepartementet gjennomfører et prosjekt som skal prøve ut om arbeidsvurdering er et virkemiddel for å oppnå likelønn. I tillegg til NSB AS omfatter prosjektet 15 bedrifter eller virksomheter innen offentlig og privat sektor. Prosjektet startet våren 2002 og vil pågå fram til 31. desember 2004.

Gjennomgangen av NSB AS viser at det ikke er noen markante lønnsforskjeller som kan henføres direkte til kjønnsfordeling, men av de vurderte stillingene er det flere menn enn kvinner i høyere stillinger. NSB ønsker å rekruttere kvinner i ledende stillinger i hele konsernet, og vurderer løpende tiltak som muliggjør en slik rekruttering.

Fremtidige utfordringer

Hovedmålene for NSB-konsernet i 2004 er:

- Systematisk arbeid for å sikre fornøyde kunder.
- Ingen passasjerer eller ansatte skal omkomme eller skades alvorlig i 2004, og NSB skal ikke forårsake alvorlig skade for tredjepart.
- Øke volum og inntekter gjennom planlagte markedsaktiviteter og gjennomføre nødvendige kostnadsreduksjoner for å sikre en avkastning i samsvar med eiers krav.

Sikkerhet, regularitet, punktlighet og informasjon er grunnleggende forutsetninger for å lykkes, og dette vil være prioriterte områder for NSB. Styret legger også vekt på at staten må utvikle jernbanens infrastruktur for at toget skal få tilstrekkelig konkurransekraft i forhold til andre transportmidler.

Den største utfordringen ligger som før innenfor persontogvirksomheten og dens støttefunksjoner.

Selskapet skal fortsette å effektivisere alle deler av virksomheten. Forsinkelser i levering av nye lokaltog gir utfordringer både når det gjelder kundetilfredshet og økte vedlikeholdskostnader for eldre materiell.

I år vil passasjertrafikken på Gjøvikbanen bli satt ut på anbud, og NSB vil satse på effektiv ressursbruk og redusert kostnadsnivå i egen persontogvirksomhet og innen vedlikehold, renhold og andre støttetjenester for å kunne vinne anbudet. Styret legger vekt på at NSB skal konkurrere på like vilkår som andre operatører.

I konkurransen med privatbilen må NSB kunne tilby et bredest mulig kollektivtilbud. Alle undersøkelser viser at frekvens og tilgjengelighet er viktige faktorer ved valg av transport. Styret legger vekt på at NSB har virksomhet innen både tog og buss på lik linje med de internasjonale selskapene som ventes å delta i anbud om persontrafikken.

Styret har respekt for at omstillingsprosessen i 2003 har vært krevende for NSBs ansatte og takker for pågangsmotet og innsatsen.

Oslo, 16. april 2004

Ingeborg Moen Børgerud, styreleder

Christian Brinch

Einar Evensen

Bente Hagen

Tore Rasmussen

Øystein Aslaksen

Lise Lotte Solum

Ove Dalsheim

Einar Enger, konsernsjef

Resultatregnskap

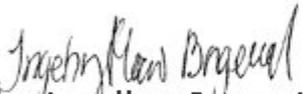
Mor				Konsern	
2003	2002	Tall i MNOK	Note	2003	2002
Driftsinntekter:					
3 314	3 287	Transportinntekt	4	7 098	6 672
40	21	Salgsgevinst		89	307
204	325	Annen driftsinntekt		786	731
3 558	3 633	Sum driftsinntekter	3	7 973	7 710
Driftskostnader:					
1 188	1 306	Personalkostnad	8	3 493	3 214
385	351	Av-/nedskrivninger	13, 14	866	870
2 139	2 165	Annen driftskostnad		3 614	3 518
3 712	3 822	Sum driftskostnader	3	7 973	7 602
-154	-189	Driftsresultat		-	108
Finansposter:					
425	535	Finansinntekt	9	350	136
228	285	Finanskostnad	9	238	274
197	250	Netto finansposter		112	-138
43	61	Resultat før skattekostnad		112	-30
13	17	Skattekostnad	23	-36	-11
-	-	Minoritetsinteresse		2	25
30	44	Årsresultat		150	6

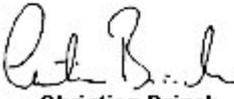
Balanse per 31. desember

Mor				Konsern	
31.12.2003	31.12.2002	Tall i MNOK	Note	31.12.2003	31.12.2002
Eiendeler					
-	-	Immaterielle eiendeler	14	250	601
5 109	5 264	Varige driftsmidler	13	9 370	10 139
5 131	6 453	Finansielle anleggsmidler	16, 17	265	325
10 240	11 717	Sum anleggsmidler		9 885	11 065
-	-	Varelager	12	419	313
128	441	Kundefordringer	10	641	1 155
256	325	Kortsiktige fordringer Konsern		-	-
287	222	Andre kortsiktige fordringer	10	471	316
321	-	Finansielle instrumenter	19	647	253
238	311	Betalingsmidler	11	652	667
1 230	1 299	Sum omløpsmidler		2 830	2 704
11 470	13 016	Sum eiendeler		12 715	13 769

Gjeld og egenkapital					
5 536	6 005	Innskutt egenkapital		5 536	6 005
852	822	Opptjent egenkapital		195	40
6 388	6 827	Sum egenkapital	24	5 731	6 045
-		- Minoritetsinteresser		222	201
57	353	Pensjonsforpliktelser	8	124	419
161	265	Utsatt skatt	23	77	145
3 564	4 274	Lån fra finansinstitusjoner	18	3 640	4 440
368	366	Annen langsiktig gjeld	20	815	454
4 150	5 258	Sum langsiktig gjeld		4 656	5 458
72	47	Leverandørgjeld		398	278
46	106	Kortsiktig gjeld Konsern		-	-
-	-	Betalbar skatt	23	4	2
130	77	Skyldige offentlige avgifter		276	231
684	701	Annen kortsiktig gjeld	21	1 428	1 554
932	931	Sum kortsiktig gjeld		2 106	2 065
5 082	6 189	Sum gjeld		6 984	7 724
11 470	13 016	Sum gjeld og egenkapital		12 715	13 769

Oslo, 16.april 2003

Ingeborg Moen Børgerud, styreleder

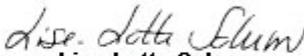

Christian Brinch

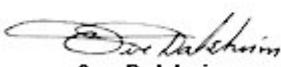

Einar E vensen

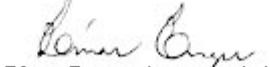

Bente Hagen

Tore Rasmussen

Øystein Aslaksen

Lise Lotte Solum

Ove Dalsheim

Einar Enger, konsernsjef

Kontantstrømanalyse

Mor		Konsern	
2003	2002	2003	2002
Tall i MNOK			
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
43	61	112	-30
-40	-21	-89	-307
-	-	-4	-6
385	327	843	853
-	24	23	17
-	300	-106	-4
382	378	514	-91
-23	-554	120	-575
-	-	-11	-10
-482	-2 246	-694	531
265	-1 731	708	378
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
40	2 230	1 312	2 473
-231	-596	-1 311	-3 641
-	-	40	-
1 353	-564	-203	-224
1 162	1 070	-162	-1 392
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
649	85	808	251
-1 358	-	-800	-1
-	-	295	-
200	500	200	500
-670	-	-670	-
-1 179	585	-167	750
248	-76	379	-264
311	387	920	1 184
559	311	1 299	920
	31.12		

Note 1: Regnskapsprinsipper

Generelt

NSB var frem til 30.11.1996 en statlig forvaltningsbedrift og var frem til dette tidspunkt inkludert i statsbudsjett-/regnskap under statens forretningsdrift. Forvaltningsbedriften NSB ble per 01.12.1996 omdannet til NSB BA. NSB BA ble per 01.07.2002 omdannet til NSB AS ved en omdannelse i lov som forutsetter regnskapsmessig kontinuitet. Årsregnskapet for NSB AS er utarbeidet i henhold til regnskapsloven av 1998 og god regnskapskikk.

Konsernregnskap

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og finansielle stillingen når morselskapet NSB AS og dets eierandeler i datter- og tilknyttede selskaper presenteres som en økonomisk enhet.

Datterselskaper er selskaper hvor NSB AS direkte eller indirekte har en langsiktig eierinteresse og/eller bestemmende innflytelse ved en eierandel eller stemmeandel på mer enn 50% av den stemmeberettigede aksjekapital.

Felles kontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper defineres som selskaper hvor NSB AS direkte eller indirekte har en langsiktig eierinteresse og vesentlig innflytelse ved en eierandel på 20% til 50%.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskap som konsolideres utarbeider selskapsregnskap i samsvar med de prinsipper konsernregnskapet utarbeides etter og konsolideres etter oppkjøpsmetoden. Dersom utenlandsk datterselskap benytter andre prinsipper som følge av lovgivning omarbeides selskapsregnskapet i samsvar med konsernregnskapets prinsipper ved konsolidering.

Oppkjøpsmetoden innebærer at aksjer i datterselskapet er eliminert mot bokført egenkapital i datterselskapet på kjøpstidspunktet. Eventuell merverdi som oppstår henføres til identifiserbare materielle og immaterielle eiendeler og gjeld og avskrives i takt med disse. Utsatt skatt på merverdier føres opp som langsiktig gjeld i balansen og inntektsføres i takt med avskrivningene på merverdiene. Eventuell merverdi som ikke kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres som goodwill.

Felles kontrollert virksomhet konsolideres etter bruttometoden.

Tilknyttede selskaper konsolideres etter egenkapitalmetoden.

Investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet.

Goodwill

Goodwill ervervet ved investeringer i datter- og tilknyttede selskaper, vurderes til anskaffelseskost etter fradrag for planmessige avskrivninger. Goodwill spesifiseres og vurderes for hvert enkelt virksomhetsoppkjøp. Avskrivningsplanen skal gjenspeile forventet profil på fremtidig inntjening (fremtidige kontantstrømmer) og usikkerheten i denne. Økonomisk levetid utover 5 år begrunnes ved konsesjon, avtale eller andre forhold som underbygger en lengre avskrivningsplan. Avskrivninger på goodwill klassifiseres som ordinære avskrivninger.

Omregning av regnskap i utenlandsk valuta

Omregning av regnskap i utenlandsk valuta som inngår i årsregnskapet gjennom konsolidering eller ved regnskapsføring etter egenkapitalmetoden omregnes etter dagskursmetoden. Omregningsdifferansen føres mot egenkapitalen og inntekter og kostnader omregnes med periodens gjennomsnittlige transaksjonskurs.

Minoritetsinteresser

Konsernregnskapet omfatter 100% av balansen og resultatregnskapet for datterselskaper med minoritetseiere.

Minoritetens andel av resultat etter skatt og andel av egenkapitalen er presentert på egne linjer.

Konsernbidrag

Mottatt konsernbidrag inntektsføres i morselskapet som avkastning på investering. Konsernbidrag utover opptjent resultat i eierperioden føres som tilbakebetaling av anskaffelseskost. Konsernbidrag mellom søsterselskaper føres som egenkapitaltransaksjoner.

Tidsavgrensning

Inntekter resultatføres når de opptjenes. Utgifter sammenstilles med inntektene slik at kostnadene resultatføres i samme regnskapsperiode som tilhørende inntekter. Utgifter knyttet til inntekter som opptjenes i senere perioder balanseføres og periodiseres i samsvar med inntektene.

Offentlige kjøp av tjenester

Tjenester som ikke gir bedriftsøkonomisk lønnsomhet, men som myndighetene ønsker utført av samfunnsmessige hensyn, kjøpes til priser som avtales mellom myndighetene og NSB og klassifiseres som driftsinntekt. Kjøpet skjer gjennom årlige forhandlinger og påfølgende bevilgninger gitt over stats- og fylkesbudsjetter.

Pensjonskostnad og pensjonsforpliktelser

De fleste konsernselskapene har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser (ytelsesplaner) hvor ytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivå ved pensjonsalder. I tillegg er det inngått en sikret pensjonsordning for topplederpensjon. Utover dette foreligger det usikrede pensjonsordninger i form av avtalefestet førtidspensjon (AFP) og individuelle pensjonsavtaler.

Pensjonsforpliktelsene regnskapsføres med utgangspunkt i beregninger basert på forutsetninger om diskonteringsrente, forventet fremtidig lønnsvekst og pensjonsregulering.

De ansattes rett gjennom tariffavtale til avtalefestet førtidspensjon (AFP) fra 62 år regnskapsføres basert på beregnede forpliktelser med forutsetninger om uttakstilbøyelighet, forventet framtidig lønnsvekst og pensjonsregulering.

Arbeidsgiveravgift for pensjonskostnader kostnadsføres basert på innbetalt pensjonspremie for sikrede (kollektive) pensjonsordninger, mens den er periodisert i samsvar med endring i pensjonsforpliktelsen for usikrede pensjoner.

Skatter

Skattekostnaden i regnskapet inneholder både periodens betalbare skatt og endringen i utsatt skatt/skattefordel. Endring i utsatt skatt/ skattefordel er den del av skatten som påhviler periodens regnskapsmessige resultat, men som kommer til betaling i senere perioder. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet ved å foreta full avsetning av alle midlertidige forskjeller inklusive underskudd til fremføring etter gjeldsmetoden med bruk av balansedagens skattesatser og nominelle størrelser.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler knyttet til varekretsløpet er klassifisert som omløpsmidler. Dette gjelder tilsvarende for kortsiktig gjeld. Fordringer og gjeld som ikke knytter seg til varekretsløpet, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld hvis de forfaller innen ett år etter tidspunktet for regnskaps-avleggelse. Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler og øvrig gjeld som langsiktig. Aksjer i andre selskaper er strategiske investeringer og er klassifisert som anleggsmidler.

Transaksjoner, fordringer og gjeld i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta vurderes etter balansedagens kurs, hensyntatt sikring.

Kundefordringer/Andre fordringer

Kundefordringer/andre fordringer er i balansen ført opp etter fradrag for avsetning til påregnelig tap.

Varige driftsmidler og avskrivninger

Varige driftsmidler vurderes til anskaffelseskost etter fradrag for planmessige avskrivninger. Dersom virkelig verdi er vesentlig lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke vurderes som forbigående, nedskrives eiendelen til virkelig verdi.

Balanseførte lånekostnader

Balanseførte lånekostnader beregnes med utgangspunkt i gjennomført investering med en rentesats lik gjennomsnittlig lånerente. Lånekostnader beregnes over hele investerings-perioden og balanseføres som en del av investeringen.

Reservedeler

Reservedeler som anses som en del av driftsmiddelet, balanseføres og avskrives over driftsmiddelets levetid.

Oppgradering av rullende materiell

Oppgraderinger som øker materiellets virkelige verdi, aktiveres sammen med materiellet og avskrives planmessig.

Oppgraderinger som påvirker materiellets økonomiske levetid hensyntas ved vurdering av materiellets avskrivningsplan.

Vedlikehold

Vedlikehold og reparasjoner av rullende materiell kostnadsføres fortløpende. Det foretas ingen avsetning for fremtidige periodiske vedlikeholdskostnader.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler aktiveres og avskrives planmessig dersom det er sannsynliggjort at eiendelen vil bidra til økte fremtidige økonomiske fordeler (fremtidige kontantstrømmer) og anskaffelseskost er identifiserbar. Ved utvikling av edb programmer/systemer vil forprosjekter og løpende tilpasning og videreutvikling av eksisterende systemer normalt kostnadsføres som vedlikehold.

Lagerbeholdning

Lagerbeholdningen består av forbruksvarer og komponenter. Komponentlageret består av fritt- stående komponenter og reservedeler til rullende materiell. Både innkjøpte komponenter og reviderte komponenter balanseføres. Beholdningen inngår i balansen til innkjøpspris og, for reviderte komponenter, til påløpte kostnader til reparasjon og oppgradering. Det avsettes for ukurans på basis av fysiske tellinger, varenes omløpshastighet samt utrangeringsplaner for rullende materiell. Forbruksvarer og komponenter er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi.

Leieavtaler

En leieavtale klassifiseres som finansiell eller operasjonell i samsvar med avtalens reelle innhold. Dersom det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll knyttet til det underliggende leieobjekt er gått over på leietaker klassifiseres avtalen som finansiell og tilhørende eiendeler og forpliktelser balanseføres. Andre leieavtaler klassifiseres som operasjonelle.

Usikre forpliktelser og betingede eiendeler

Ved regnskapsmessig vurdering av usikre forpliktelser og betingede eiendeler benyttes beste estimat. Estimatet er basert på sannsynlig utfall og ledelsens beste kvantifisering av den usikre forpliktelsen/betingede eiendelen.

Bruk av estimater

Utarbeidelsen av årsregnskapet i samsvar med generelle aksepterte regnskapsprinsipper krever i enkelte sammenhenger bruk av estimater og forutsetninger som påvirker rapporterte tall knyttet til eiendeler, gjeld, kostnader og inntekter samt noter. Resultatet av vurderingene kan i etterkant vise seg å være forskjellig fra de faktiske tall.

Kontantstrøm

Ved utarbeidelse av kontantstrømoppstilling benyttes den indirekte modellen.

Note 2 Endring av regnskapsprinsipp

Den regnskapsmessige behandlingen av felles kontrollert virksomhet er for 2003 endret fra konsolidering etter egenkapitalmetoden til konsolidering etter bruttometoden. Formålet med endringen er å gjenspeile utvikling i underliggende selskaper i konsernet.

Sammenligningstallene i balansen for 2002 er ikke omarbeidet i henhold til nye prinsipper. Virkningen av nye prinsipper får ikke konsekvenser for egenkapital og resultat for 2003.

Note 3 Virksomhetsområder

NSB driver virksomhet i Norge og Sverige. Virksomheten styres utifra virksomhetsområder og ikke geografiske områder. Ved klassifisering av virksomhet plasseres konsernselskapene i det virksomhetsområde de har hovedvekten av sin virksomhet.

- I persontog inngår virksomheten i NSB AS og Linx AB (egenkapitalmetoden). For 2002 inkluderer tallene virksomheten i Flytoget AS.
- I Buss inngår virksomheten i Nettbuss-konsernet.
- I Godstog inngår virksomheten i CargoNet-konsernet med datterselskapet Railcombi AB. I tillegg inngår virksomheten i Ekspressgods AS.
- I Eiendom inngår virksomheten i ROM eiendomsutvikling-konsernet og NSB Eiendom AS, samt øvrige eiendomselskaper.
- I Støttefunksjoner inngår administrative støttefunksjoner ved NSB Forsikring AS og Arrive-konsernet. I tillegg inngår verksted- og vedlikeholdsselskapene Mantena AS, MiTrans AS og NSB Trafikkservice AS

Tall i	MNOK	Persontog		Buss		Godstog		Eiendom		Støttefunk.		Totalt	
		2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002
Konsernet													
Driftsinntekter		3 503	3 949	2 502	1 706	1 412	1 408	248	449	308	198	7 973	7 710
Driftskostnader		2 159	2 553	2 257	1 504	1 216	1 155	310	304	1 165	1 216	7 107	6 732
Interne fordelinger		-1 112	-1 148	53	53	-150	-238	254	257	955	1 076	-	-
Avskrivninger		385	479	227	183	86	82	121	90	47	36	866	870
Driftsresultat		-153	-231	71	72	-40	-67	71	312	51	22	-	108
Eiendeler		6 338	7 753	1 910	1 805	709	750	2 678	2 561	1 080	900	12 715	13 769
Rentefri gjeld		821	878	393	343	264	224	64	151	564	469	2 106	2 065
Investeringer		231	611	505	828	38	443	458	1 844	79	213	1 311	3 939

Note 4 Transportinntekter

Av transportinntektene utgjør offentlig kjøp av tjenester 1.400 MNOK (1.300 MNOK) for morselskapet og 1,800 MNOK (1.600 MNOK) for konsernet.

Note 5 Vesentlige enkelttransaksjoner**Salg av Flytoget AS**

Aksjene i Flytoget AS ble med virkning fra 01. januar 2003 solgt til Staten ved Samferdselsdepartementet. Salget ga NSB en gevinst på 241 MNOK og er medtatt som finansinntekt.

Kjøp av virksomheten i EGE Trafiken AB

Nettbuss-konsernet overtok virksomheten i EGE Trafiken AB med virkning fra 1. juli 2003. EGE Trafiken har en omsetning på 80 MSEK, 60 ansatte og 45 busser. Overtagelsen gir oss et nytt geografisk fotfeste i et befolkningstett område, og er viktig for å delta i fremtidige anbud.

Note 6 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler**Morselskap****Ventelønn - omstillingsforpliktelse**

I forbindelse med stiftelsen av NSB AS ble selskapet påført forpliktelse til å refundere ventelønn til de som blir oppsagt på grunn av overtallighet før 1.januar 2005. NSB ble i den forbindelse kompensert for en begrenset beregnet forpliktelse som er presentert som omstillingsforpliktelse.

Yrkesskade

Erstatning for yrkesskade som personer ble påført i perioden 1.januar 1990 frem til etableringen av NSB BA 1.desember 1996 dekkes av selskapet over løpende drift. Det er foretatt avsetninger til å dekke denne forpliktelsen basert på forventninger om ikke tidligere rapporterte saker og for saker som er under behandling.

Personalbilletter - pensjonistrettigheter

NSB AS har inngått særavtale med forbundene som gir rettigheter til personalbillett for grupper av tidligere ansatte som er pensjonister før 01. januar 2004. Det er foretatt avsetninger for å dekke forpliktelsene.

Pensjonistrettigheter og forpliktelser overfor Jernbanens Sykekasse

Det er pliktig medlemskap i Jernbanens Sykekasse for fast ansatte i NSB AS. Tilsvarende har pensjonister medlemskap i Sykekassen. Det enkelte medlem betaler en egenandel/medlemspremie, mens NSB AS betaler en arbeidsgiverandel til Sykekassens drift. Det er ikke foretatt avsetninger for å dekke fremtidige forpliktelser.

Konsern**Forurenset grunn - solgte tomter**

Ved salg av tomter er det oppdaget forurensning i grunnen. Ved etablering av NSB BA var selve forurensningen kjent, men ikke omfanget, og det ble ikke avsatt for miljøforpliktelser på grunn av at NSB BA ikke var forurenser. Kostnadene til opprensning ble beregnet til ca. 270 MNOK. Krav om refusjon av omkostninger mot Telenor ASA som forurenser ble fremmet for Tingretten i 2003, og endte med tap for NSB. NSB krav mot Jernbaneverket er til vurdering hos Samferdselsdepartementet.

Forurenset grunn - utviklingstomter

Undersøkelser av grunn indikerer latente miljøforpliktelser. Ved identifisering av utviklingsprosjekter hensyntas kostnader til klargjøring av grunn, herunder kostnader relatert til forurensete masser, og disse kostnadene inngår i prosjektkostnadene. Av denne grunn er det ikke foretatt avsetninger relatert til forurenset grunn.

Fredede bygninger - vedlikeholdsforpliktelser

Dersom fredede bygninger benyttes kommersielt, inngår vedlikeholdet som en naturlig del av det løpende vedlikehold. Dersom fredede bygninger ikke benyttes kommersielt, foretas det avsetninger for å dekke fremtidige vedlikeholdsforpliktelser dersom ikke vedlikehold vil dekkes av fremtidige leietakere eller eiere.

Ventelønn – datterselskaper

Personer som var ansatt i NSB BA per 1. juli 2001 og som er overført til datter- eller tilknyttet selskap gjennom virksomhetsoverdragelse har rett til ventelønn dersom de blir sagt opp på grunn av overtallighet før 1. januar 2005.

Rettsvister

NSB-konsernet er innblandet i tvister der en del av dem vil bli prøvd for rettsapparatet. I de tilfeller der det vurderes å foreligge sannsynlighetsovervekt og kvantifiserbar tapsrisiko, gjøres løpende avsetninger i regnskapet.

Note 7 Personalkostnader, godtgjørelse, bemanning

Konsernsjef har avtale om pensjon etter reglene i Statens Pensjonskasse med tillegg slik at totalpensjon ved pensjonsalder skal være 66% av lønnen ved sluttidspunktet. Konsernsjef kan søke førtidspensjon fra fylte 60 år. Dersom konsernsjef på fratredelsestidspunktet har innehatt stillingen i minst 5 år, skal han sikres fulle pensjonsrettigheter fra fylte 62 år. Konsernsjef har ikke krav på å få utbetalt pensjon samtidig med det utbetales etterlønn. Pensjonen skal samordnes med opptjening i tidligere arbeidsforhold. Konsernsjef har en avtale om etterlønn i 6 + 18 måneder ved fratreden etter styrets ønske. Konsernsjefen har ingen bonusavtale. Konsernsjef sin lønn i 2003 er 1,8 MNOK (1,8 MNOK i 2002) samt fri bil 0,1 MNOK (0,1 MNOK) og pensjonspremie 1,4 MNOK (0,9 MNOK).

Styremedlemmene mottar ingen godtgjørelse utover styrehonorar. Styrehonorar for morselskapet for 2003 er 0,9 MNOK (1,0 MNOK for 2002). For konsernet som helhet for 2003 var styrehonorarene 2,8 MNOK (2,9 MNOK). Revisjonshonorar for revisor for 2003 i morselskapet var 0,7 MNOK (0,9 MNOK) Andre tjenester fra revisor er inklusive honorar for attestasjonsoppgaver og utgjorde for 2003 i morselskapet 0,1 MNOK (1,8 MNOK). For konsernet som helhet er honorarene til revisor for revisjon bokført til 3,9 MNOK (3,5 MNOK). Andre tjenester fra revisor er bokført med 2,1 MNOK (7,9 MNOK).

Mor			Konsern	
2003	2002	Tall i MNOK	2003	2002
953	1 035	Lønn og andre ytelser	2 858	2 569
202	170	Arbeidsgiveravgift	513	434
95	123	Pensjonskostnader	211	226
-62	-22	Andre ytelser/restrukturering	-87	-15
1 188	1 306	Sum	3 493	3 214

Bemanning

Beregningen er basert på en vektning av faktisk antall årsverk gjennom året.

Mor		Konsern		
2003	2002	2003	2002	
2 640	2 866	Gjennomsnittlig ant. årsverk	8 783	7 818
3 167	3 321	Gjennomsnittlig ant. ansatte	10 364	9 138

Note 8 Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Morselskapets pensjonsordningen i SPK omfatter ytelser etter lov om Statens Pensjonskasse og utbetaling av pensjoner er garantert av staten. Ytelsene er alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon og pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Premiefastssettelse og beregning av pensjonsforpliktelse i Statens Pensjonskasse skjer etter aktuarielle prinsipper for ytelsesplaner.

Individuelle pensjonsavtaler finansieres over driften.

Ved beregning av forpliktelser og kostnader er følgende forutsetninger lagt til grunn: Økonomiske forutsetninger: 2003 - 2002

Diskonteringsrente **6,0 %** - 6,0 %

Forventet avkastning **6,0 %** - 6,0 %

Lønnsregulering **3,3 %** - 3,3 %

Regulering løpende pensjon **2,9 %** - 2,9 %

Arbeidsgiveravgift (sats) **5,1-14,1 %** - 5,1-14,1 %

Sammendrag

Mor		Tall i MNOK	Konsern	
2003	2002		2003	2002
-	-	Selskaper med netto pensjonsmidler	455	23
-55	-351	Selskaper med netto pensjonsforpliktelse	-439	-368
-2	-2	Usikrede ordninger	-63	-51
-57	-353	SUM	-47	-396

Pensjonsmidler og -forpliktelser i balansen

Mor		Tall i MNOK	Konsern	
2003	2002		2003	2002
-	-	Kortsiktig fordring: (Selskap under avvikling)	9	-
-	-	Langsiktig fordring: Finansielle anleggsmidler	68	23
-57	-353	Langsiktig gjeld: Pensjonsforpliktelser	-124	-419
-57	-353	SUM	-47	-396

Antall personer som inngår i ordningene

Mor		Tall i MNOK	Konsern	
2003	2002		2003	2002
4 481	4 922	Statens pensjonskasse	6 764	7 292
22	23	Øvrige sikrede ordninger	3 950	3 718
1	1	Usikret ordning	2 077	1 394

Årets pensjonskostnad

Årets pensjonskostnad

Mor		Tall i MNOK	Konsern	
2003	2002		2003	2002
102	124	Årets pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	208	231
149	1	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	242	33
-133	-1	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-217	-23
-22	0	Resultatført estimatavvik	-22	-15
96	124	Sum pensjonskostnader	211	226

Sikrede ordninger

Selskaper med netto pensjonsmidler - sikrede ordninger

Mor			Konsern	
2003	2002	Tall i MNOK	2003	2002
-	-	Estimert verdi av pensjonsmidler - markedsverdi	951	209
-	-	Estimert påløpt pensjonsforpliktelse - brutto	580	205
-	-	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-84	-19
-	-	Netto pensjonsmidler per 31.12.	455	23

Mor			Konsern	
2003	2002	Tall i MNOK	2003	2002
2 509	2 251	Estimert verdi av pensjonsmidler - markedsverdi	2 740	3 418
-2 598	-2 603	Estimert påløpt pensjonsforpliktelse - brutto	-3 231	-3 816
34	1	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	52	30
-55	-351	Netto pensjonsforpliktelser per 31.12.	-439	-368

Pensjonsforpliktelser - usikrede ordninger

Pensjonsforpliktelse usikrede ordninger

Mor			Konsern	
2003	2002	Tall i MNOK	2003	2002
-	3	Estimert verdi av pensjonsmidler - markedsverdi	-	3
2	5	Estimert påløpt pensjonsforpliktelse - brutto	63	54
-2	-2	Netto pensjonforpliktelse per 31.12.	-63	-51

Note 9 Finansposter

Mor			Konsern	
2003	2002	Tall i MNOK	2003	2002
247	377	Renteinntekt	83	100
141	154	Konsernbidrag	-	-
14	-	Gevinst ved salg av aksjer	241	-
6	4	Annen finansinntekt (inkl agio)	26	36
408	535	Sum finansinntekt	350	136
211	285	Finanskostnader	238	274
197	250	Netto finans poster	112	-138

Note 10 Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer

Endringen i kundefordringer fra 2002 til 2003 skyldes betydelig lavere påløpte inntekter .

Andre fordringer inneholder poster som tidsavgrensninger, konsernbidrag og andre kortsiktige fordringer som ikke er knyttet til varekretsløpet.

Note 11 Betalingsmidler

Morselskapet har bundne skattetrekksmidler på 48 MNOK (77 MNOK), konsernet har bundne skattetrekksmidler på 123 MNOK (146 MNOK).

Note 12 Varelager

Mor		Konsern	
2003	2002	Tall i MNOK	
-	-	Reservedeler og komponenter	280 305
-	-	Annet forbruksmateriell	139 8
-	-	- Sum varelager	419 313

Anleggsnote - NSB AS

Mor					
Tall i MNOK	Maskiner og utstyr	Transportmateriell	Tomter og bygninger	Anlegg under utførelse	Total
Bokført verdi 01.01.	249	3 788	-	1 226	5 263
Tilgang i år	43	433	-	-245	231
Avgang i år	-	-	-	-	-
Årets avskrivninger	-70	-315	-	-	-385
Bokført verdi 31.12.	222	3 906	-	981	5 109
- herav balanseført finanskostnader	-	-	-	105	105
Økonomisk levetid	3-15 år	15-20 år	10-30 år		
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær		
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	-	-	-	-	-

Anleggsnote - NSB konsern

Konsern					
Tall i MNOK	Maskiner og utstyr	Transportmateriell	Tomter og bygninger	Anlegg under utførelse	Totalt
Bokført verdi 01.01.	670	5 761	2 172	1 524	10 127
Tilgang i år	204	701	754	-348	1 311
Avgang i år	-62	-824	-337	-	-1 223
Årets avskrivninger	-176	-530	-116	-	-822
Årets nedskrivninger	-	-	-23	-	-23
Bokført verdi 31.12.	636	5 108	2 450	1 176	9 370
- herav balanseført finanskostnader	-	-	-	105	105
Økonomisk levetid	3-15 år	15-20 år	10-30 år		
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær		
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	4	23	-	-	-

Note 13 Varige driftsmidler

Vurdering av anleggsmidler etter AL § 7-13.3

Persontogvirksomhetens lønnsomhetsutvikling indikerer at virkelig verdi av rullende materiell i bruk innenfor intercity og fjerntogproduksjonen kan være vesentlig lavere enn bokført verdi. Selskapets mener at tillyst offentlig kjøp på nattog fra 2005 og konkurranseutsetting av trafikken på Bergensbanen og Sørlandsbanen tilsier at det offentlige legger til grunn at fjerntrafikken vil bli opprettholdt og materiellet utnyttet til bedriftsøkonomiske lønnsomme vilkår og at det derfor ikke er grunnlag for nedskrivning av togmateriell.

Prosjektkostnader – virksomhetsområde Eiendom

Prosjekter i egenregi presenteres som varer under tilvirkning inntil deler av prosjektet selges, deretter defineres prosjektet som anleggskontrakt og presenteres som opptjente ikke fakturerte inntekter.

Note 14 Goodwill

Økonomisk levetid og avskrivningsplan for goodwill fastsettes ved en individuell vurdering av hvert enkelt virksomhetsoppkjøp. Tilgang goodwill i 2003 er fordelt på følgende store transaksjoner i Nettbuss: Oppkjøp av EGE-trafikken i Sverige samt ytterligere kjøp i Ålesund Bilruter AS. Avskrivningstiden er fastsatt på bakgrunn av forventninger om fremtidige kontantstrømmer relatert til identifiserte merverdier og avskrivningsplanen er lengre enn 5 år. Avgangen på 371 MNOK gjelder i sin helhet salget av Flytoget AS per 01.01.2003.

Tall i MNOK	Konsern	
	2003	2002
Inngående balanse 01.01	601	429
Tilgang i år	41	205
Avgang i år	-371	-
Årets avskrivninger	-21	-33
Bokført verdi 31.12	250	601

Note 15 Hjemmelsoverføring

Ved selskapsdannelsen i 1996 overtok NSB BA eiendommer fra staten ved forvaltningsbedriften NSB. Arbeidet med hjemmelsoverføring er ikke fullført og forventes å kunne ta flere år.

Note 16 Aksjer i datterselskap og tilknyttet selskap

Tabellene viser kun morselskapets direkte eide investeringer. Konsernet består i tillegg av selskaper og eierinteresser i indirekte eie.

Aksjene i MiTrans AS er per 1.januar 2004 solgt til Mantena AS til bokførte verdier. Med virkning fra 26.mars 2004 skiftet NSB Forsikring AS navn til Finse Forsikring AS.

Tall i MNOK	Anskaffelses-	Forretnings-	Stemme- og	Egen-	Resultat	Verdi i balansen
Aksjer i datterselskap	tidspunkt	kontor	og resultatandel %	kapital		pr 31.12
Selskapsnavn:						
Nettbuss AS	01.12.1996	Oslo	100	479	16	398
ROM eiendomsutvikling AS	18.12.1998	Oslo	100	555	44	440
MiTrans AS	01.07.1999	Drammen	100	14	1	15
Arrive AS	01.07.2001	Oslo	100	21	7	21
NSB Trafikkservice AS	01.10.2001	Oslo	85	1	0	1
NSB Forsikring AS	01.12.2001	Oslo	100	49	11	50
CargoNet AS	01.01.2002	Oslo	55	256	-3	295
Ekspressgods AS	01.01.2002	Oslo	100	18	-22	18
Mantena AS	01.01.2002	Oslo	100	256	19	250
NSB Eiendom AS	01.01.2002	Oslo	100	217	246	4
BaneStasjoner AS	02.01.2002	Oslo	100	0	0	0
Sum aksjer i datterselskap				1 866	319	1 492

Aksjer i tilknyttet selskap

Tall i MNOK								
Aksjer i	Anskaffelses-	Forretnings-	Anskaff.	Stemme- og	Verdi i	Tilgang/	Resultat-	Verdi i
TS	tidspunkt	kontor	kost	og resultatandel %	balansen per 01.01	avgang	andel	balansen per 31.12
Selskapsnavn:								
Oslo S Parkering AS	01.04.1997	Oslo	12	25 %	9	0	0	9
Linjearkitekter AS	01.09.2000	Oslo		30 %	0	0	0	0
Linx AB	12.05.2000	Gøteborg		50 %	5	0	0	5
Sum aksjer i tilknyttet selskap					14	0	0	14

Investering i aksjer og andeler

Tall i MNOK	Eier- andel %	Balansført verdi 31.12
Investering i aksjer og andeler		
Selskapsnavn:		
Fjord Tours AS	41 %	1
Diverse	-	1
Sum aksjer i øvrige selskaper		2

Note 17 Fordringer med forfall senere enn ett år

Fordringer i morselskapet med forfall lenger frem enn ett år er i hovedsak fordringer på konsernselskaper. Fordringer på konsernselskaper er i balansen per 31.12.2003 oppført med 3.593 MNOK mot 4.326 MNOK i 2002. I konsernet er det i vesentlighet pensjonsmidler.

Note 18 Rentebærende gjeld og forfallsstruktur

NSB AS signerte i november 2003 en avtale om en Multicurrency revolving credit facility på 1.000 MNOK med norske og internasjonale banker. Kreditten har en løpetid på 5 år. Renten på lånet er NIBOR basert. Per 31. desember 2003 er det ikke trukket på dette syndikatlånet.

NSB AS la i juni 1998 ut to obligasjonslån i det europeiske markedet. Lånene er på totalt 650 MNOK, løper med fast rente og forfaller endelig i år 2007. Obligasjonslånene er notert på børsen i Luxembourg. Det ble i 1999 etablert et langsiktig EMTN-program med en ramme på 750 millioner Euro.

Gjennomsnittlig veid løpetid på morselskapets rentebærende gjeld er 3,8 år per 31. desember 2003.

Gjennomsnittlig durasjon inklusive effekt av rentesikringsinstrumenter er 2,3 år per 31. desember 2003.

All opplåning i NSB-konsernet håndteres gjennom morselskapet NSB AS for viderelåning til datterselskapene.

NSB AS har pr. 31.12.03 0 MNOK og konsernet 15 MNOK i rentebærende gjeld med forfall i 2004. Datterselskapet

Flytoget ble per 01.01.03 solgt til den norske stat og et konsernlån stort 1.040 MNOK ble per samme dato innbetalt til NSB AS.

Mor		Tall i MNOK		Konsern	
2003	2002	Rentebærende gjeld per lånetype		2003	2002
650	650	Obligasjonslån		650	650
2 914	2 501	Låneopptak under EMTN programmet		2 914	2 501
-	1 090	Sertifikat (norsk)		-	1 090
-	32	Andre lån fra kredittinstitusjoner		76	199
3 564	4 274	Sum rentebærende gjeld		3 640	4 440

Den totale rentebærende langsiktige gjelden har følgende forfallsstruktur

Tall i MNOK	Tall i MNOK	
År:	Mor	Konsern
2004	-	15
2005	1 684	1 699
2006	-	14
2007	650	664
2008	-	18
2011	1 230	1 230

Oversikt over obligasjonslån/lån under EMTN-programmet

Beløp	Rente	Forfall
CHF 150 mill	3,75 %	2005
CHF 100 mill	1,19 %	2005
USD 25 mill	6,91 %	2005
USD 22 mill	1,16 %	2005
350 mill kr	5,75 %	2007
300 mill kr	5,85 %	2007
EUR 150 mill	4,625 %	2011

Note 19 Finansiell markedsrisiko**Valutarisiko**

For å utnytte fordelene av gunstigere rentebetingelser i andre lånemarkeder, tar NSB opp lån i utenlandsk valuta. Slike lån byttes til norske kroner gjennom valutabytteavtaler. NSB tar ikke valutarisiko i finansforvaltningen.

Renterisiko

NSB er eksponert for endringer i NIBOR (Norwegian Interbank Offered Rate) på alle lån som er basert på flytende rente. Morselskapet benytter rentesikringsinstrumenter for å redusere renterisikoen og oppnå ønsket rentestruktur på sin gjeld.

Obligasjoner og sertifikater

NSB AS plasserer overskuddslikviditet i norske obligasjoner og sertifikater. Per 31. desember var det foretatt plasseringer på 647 MNOK, herav ved NSB Forsikring AS på 253 MNOK.

Status for valuta- og rentesikringsinstrumenter per 31. desember 2003

Beløp	NSB betaler	NSB mottar	Instrument	Forfall
MNOK 754	NOK 6,83 %	CHF Fast: 3,75%	Rente- og valutabytteavtale	2005
MNOK 232	NOK 6,71 %	USD Fast: 6,76%	Rente- og valutabytteavtale	2005
MNOK536	NOK NIBOR 6mndr	CHF Fast: 1,185%	Rente- og valutabytteavtale	2005
MNOK 162	SEK STIBOR 6mndr.	USD LIBOR 3mndr.	Rente- og valutabytteavtale	2005
MNOK 100	NOK 5,92 %	NOK NIBOR 6 mndr.	Rentebytteavtale	2007
MNOK 200	NOK NIBOR 6 mndr.	NOK 0,0575	Rentebytteavtale	2007
MNOK 200	NOK 6,04 %	EUR Fast: 4,625%	Rente- og valutabytteavtale	2009
MNOK 310	NOK 6,83 %	EUR Fast: 4,625%	Rente- og valutabytteavtale	2010
MNOK 410	NOK 6,20 %	EUR Fast: 4,625%	Rente- og valutabytteavtale	2011
MNOK 310	NOK NIBOR 6 mndr.	EUR Fast: 4,625%	Rente- og valutabytteavtale	2011

Note 20 Annen langsiktig gjeld

Annen langsiktig gjeld er for både morselskap og konsern i all vesentlighet bestående av restrukturerings- og omstillings/ventelønnsavsetninger, samt langsiktig gjeld i datterselskaper som ikke inngår i konsernets låneprogram.

Restrukturering

Ved etableringen av NSB BA bevilget Stortinget tilskudd til restruktureringskostnader på i alt 870 MNOK. Bakgrunnen for tilskuddet var at NSB BA skulle etableres med en sunn økonomisk basis, slik at selskapet er i stand til å tilpasse seg teknologiske og markedsmessige endringer. For å gjøre dette ble det beregnet et behov for dekning av restruktureringskostnader på i alt 912 MNOK (nåverdi). Konkret gjaldt dette kostnader knyttet til:

- personalsenteret (håndtering av overtallighet)
- førtidspensjon
- teknisk opplæring knyttet til ny verkstedstruktur
- ekstraordinært vedlikehold på EI 14-lokomotiver og BM 69-nærtogsett.

Per 31. desember 2003 er gjenværende forpliktelser begrenset til førtidspensjon.

Note 21 Annen kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld består i hovedsak av periodiseringsposter.

Note 22 Pant- og garantistillelser

NSB AS har stilt garanti for regulering av pensjonsforpliktelsene ved et opphør av Nettbuss AS slik at overføringsavtalen av 1974 kan legges til grunn. En forutsetning for garantien er at Nettbuss AS ikke kan vedta endringer i pensjonsordningen som påvirker forpliktelsen uten godkjenning fra styret i NSB AS. I tillegg har morselskapet gitt en morselskapsgaranti overfor CargoNet sin leasingavtale med HSBC Rail (UK) Ltd. Leasingavtalen gjelder leie av 6 lokomotiv og løper frem til sommeren 2005 med mulighet for forlengelse med 2 år.

Mor		Konsern	
2003	2002 Tall i MNOK	2003	2002
20	- Sum garantiforpliktelser	75	16
-	- Sum pantesikret gjeld	93	83
-	- Sum pantsatte eiendeler	114	286

Note 23 Skatt

Sammenligningstallene for 2002 er ikke direkte sammenlignbare med offisielt regnskap for 2002 som følge av bruttopresentasjon av enkelte regnskapsposter i årets regnskap.

Skattekostnaden blir ikke 28% av årsresultatet, pga. salg av Flytoget AS med tilbakeføring av utsatt skatt.

Tall i MNOK	Mor		
Spesifikasjon av midlertidige forskjeller	2003	2002	Endring
Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld	362	427	-65
Anleggsmidler/Langsiktig gjeld	1 449	823	626
Sum forskjeller	1 811	1 250	561
Underskudd til fremføring	-1 236	-720	-516
Grunnlag utsatt skatt	575	530	45
herav 28 % utsatt skatt	161	148	13

Analyse av skattegrunnlag	2003	2002
Resultat før skatter	42	61
Endring midlertidige forskjeller	-561	174
Permanente forskjeller	2	-
Underskudd til fremføring	-	235
Årets skattegrunnlag	-517	-
Endring utsatt skatt	13	17
Årets skattekostnad	13	17

Avstemming av årets skattekostnad	2003	2002
Skatt på årets ordinære resultat	13	17
Skatt på permanente forskjeller	-	-
For mye (lite) avsatt utsatt skatt tidligere år	-	-
Årets skattekostnad	13	17

Tall i MNOK	Konsern		
Spesifikasjon av midlertidige forskjeller	2003	2002	Endring
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	1 225	758	467
Anleggsmidler/langsiktig gjeld	477	536	-59
Sum midlertidige forskjeller	1 702	1 294	408
Underskudd til fremføring	-1 422	-1 230	-192
Grunnlag utsatt skatt	280	64	216
Utsatt skatt 28%	77	21	56
Endring utsatt skatt-salg av Flytoget	-	97	-97
Utsatt skatt	77	118	-41

Analyse av årets skattekostnad	2003	2002
Betalbar skatt	5	2
Endring utsatt skatt	-41	18
Endring utsatt skatt ved kjøp av selskaper	-	-31
Årets skattekostnad	-36	-11

Note 24 Årets endring av EK**Innskutt egenkapital**

Selskapets innskutte egenkapital består av aksjekapital, 3.685 MNOK, og overkursfond, 1.850 MNOK. Aksjekapitalen er fordelt på 3.685.500 aksjer, hver pålydende 1.000 kroner.

Mor		Konsern	
2003	2002 Tall i MNOK	2003	2002
6 827	6 811 Egenkapital 01.01	6 045	6 078
-	-3 Korrigering inngående balanse	9	-4
-	- Omregningsdifferanse valuta	-4	-10
-	-225 Prinsippendring pensjoner	-	-225
-	-300 Ventelønnforpliktelse ført mot annen egenkapital	-	-300
200	500 Kapitalforhøyelse	200	500
-669	- Kapitalnedsettelse	-669	-
30	44 Resultat 01.01 - 31.12.	150	6
6 388	6 827 Egenkapital 31.12	5 731	6 045

Viktige NSB-hendelser i 2003

Viktige NSB-hendelser i 2003

Forberedelser til konkurranse om sporet fra 2004 var den viktigste oppgaven for NSB-konsernet i 2003.

Årets begivenheter i NSB

11. februar: NSBs biorensaneanlegg på Marienborg åpnes.
24. februar: Ny merkevarestrategi vedtas for NSB Persontog.
24. februar: Lokaltrafikken på Bratsbergbanen mellom Porsgrunn og Notodden legges ut på anbud av Telemark fylkeskommune. NSB avstår fra å legge inn bud. Forhandlinger med den som la inn bud førte ikke fram, og fylkeskommunen henvendte seg senere til NSB om fortsatt drift.
- Mars 2003: NSBs persontog setter rekord i punktlighet da 90 av 100 tog var presis eller ankom sin endestasjon innen tre minutter etter rutetid for lokaltog og regiontogene på Østlandet og fem minutter etter rutetid for regiontogene på de lange strekningene. Av hovedstrekningene var Nordlandsbanen best med 95 prosent punktlighet.
15. mars: NSB får sin formelle godkjenning til å drive jernbaneverksamhet. Som nasjonalt jernbaneselskap hadde NSB inntil da vært unntatt fra kravet om å ha tillatelse. Loven ble endret som følge av nye EU-bestemmelser.
15. mai: Regjeringen foreslår å bevilge 200 millioner kroner over statsbudsjettet for 2003 til å starte utbyggingen av togradsystemet GSM-R. Målet er å fullføre utbyggingen av GSM-R på strekningen Bodø-Rognan på Nordlandsbanen i løpet av året.
1. juni: Arrive AS overtar arbeidsgiveransvaret og oppgavene til de IT-ansatte i Stor-Oslo Lokaltrafikk.
5. juni: NSBs konsernstyre gjør det klart at nattogene på Dovre-, Sørlands- og Bergensbanen ikke kan drives videre dersom ikke staten bevilger tilstrekkelige midler. Styret mener at all togvirksomhet i Norge er avhengig av statlig bidrag.
15. juni: NSB setter inn moderne motorvognsett på regionstrekningen mellom Oslo og Gjøvik.
15. juni: Nye lokaltog settes i drift på Østlandet. Togene hadde gått i lokaltrafikk mellom Stavanger og Egersund siden november året før og ble nå satt i drift på pendelen mellom Kongsberg og Eidsvoll.
- Medio juni: NSB gjør det enklere for kundene ved å innføre at kun NSB skal være avsendernavn i selskapets markedsføring.
- Medio juni: NSB opphever kravet om plassreservering i tog. Det vil fortsatt være mulig å reservere plass, og NSB vil fortsatt anbefale dette for reiser på lange strekninger. Det vil likevel være mulig å gå ombord i hvilket som helst NSB-tog uten plassreservasjon og få kjøpt billett av konduktøren.
19. juni: ROM Eiendomsutvikling får stadfestet reguleringsplan for Marienborg, Trondheim, på 96.000 kvm.
20. juni: ROM Eiendomsutvikling får stadfestet reguleringsplaner i Hamar for Strandsonenplanen (250.000 kvm) og Åkersvika (60.000 kvm).
18. august: Lokaltogtilbudet mellom Oslo og Drammen blir utvidet med 300 avganger pr. uke. Antall avganger i uken økes fra 647 til 950 ved at pendelen mellom Lillestrøm og Asker forlenges til Drammen.
27. august: ROM eiendomsutvikling fikk stadfestet reguleringsplaner for Borgen, Sørenga, Grønli og Bjørvika på 54.000 kvm, frigitte riksveiarealer fra SVRØ, Bjørvika på 60.000 kvm, Oslo S Utvikling as (branntomta v/Oslo S), Bjørvika på 196.000 kvm og Schweigaardsgate, Oslo på 69.000 kvm. Totalt fikk ROM stadfestet utviklingsarealer på 1.095.000 kvm i reguleringsplaner i løpet av året.
29. august: NSB selger størstedelen av sin eiendomsmasse på Finse til enkeltkjøpere og selskapet Finse Eiendom.
5. september: Konsernstyret i NSB beslutter at eierskapet i NSBs datterselskap MiTrans skal overføres fra NSB AS til et av sine øvrige datterselskap, Mantena AS.
12. september: ROM Eiendomsutvikling får stadfestet reguleringsplan for Sundland i Drammen på 300.000 kvm.
19. september: Selskapene Stor-Oslo Lokaltrafikk AS, AS Oslo Sporveier og NSB AS beslutter å etablere et felles, elektronisk billett kort. Selskapene skal knytte sine billettsystemer sammen slik at de oppleves som et felles elektronisk billettssystem for Oslo og Akershus innen utgangen av 2005.
23. september: Olav Fjell, konsernsjef i Statoil, går av som styreformann i NSB. Nestleder i Styret, advokat Ingeborg Moen Borgerud, overtar som leder av styret i NSB.
1. oktober: Oppstart av transport av semitrailere på Bergensbanen etter slutføring av profilutvidelser i traseen.
8. oktober: I forslaget til statsbudsjett for 2004 går regjeringen inn for endringer i momssystemet og fjerning av elavgift. Derfor beslutter NSB å opprettholde driften av nattog forutsatt at også nattogene kommer inn i ordningen for offentlig kjøp fra 2005.
10. oktober: Flytoget gir Mantena hederspris for god service i utførelse av vedlikehold.
31. oktober: Antall passasjerer på NSBs lokaltog på Østlandet viser en økning på 10 prosent i oktober 2003 sammenlignet med oktober 2002.
4. november: NSB mottar pris for beste norske miljørapport for 2002 i klassen for store virksomheter.
19. november: NSB Kundetelefon kåres til best i test av nettstedet Din Side.
12. desember: Ny forsikringsavtale undertegnes med Vesta Forsikring for alle konsernets selskaper unntatt Nettbuss og Linx.
14. desember: NSB gjeninnfører ordningen med grønne og hvite avganger
- Medio desember: CargoNet nedlegger tradisjonell vognlast.
16. desember: Trondheimsfirmaet IntraPoint er valgt som samarbeidspartner for leveranse av nytt nettbasert beredskapsverktøy, Crisis Manager.
19. desember: NSB og Jernbaneverket undertegner ny avtale om tilgang til jernbanesporet.
31. desember: Selskapet Ekspressgods AS avvikles.
31. desember: NSB selger seg ut av Celexa Eiendomsforvaltning

Utfordringer

Fremtidige utfordringer

Hovedmålene for NSB-konsernet i 2004 er:

- Systematisk arbeid for å sikre fornøyde kunder.
- Ingen passasjerer eller ansatte skal omkomme eller skades alvorlig i 2004, og NSB skal ikke forårsake alvorlig skade for tredjepart.
- Øke volum og inntekter gjennom planlagte markedsaktiviteter og gjennomføre nødvendige kostnadsreduksjoner for å sikre en avkastning i samsvar med eiers krav.

Sikkerhet, regularitet, punktlighet og informasjon er grunnleggende forutsetninger for å lykkes, og dette vil være prioriterte områder for NSB. Styret legger også vekt på at staten må utvikle jernbanens infrastruktur for at toget skal få tilstrekkelig konkurransekraft i forhold til andre transportmidler.

Den største utfordringen ligger som før innenfor persontogvirksomheten og dens støttefunksjoner.

Selskapet skal fortsette å effektivisere alle deler av virksomheten. Forsinkelser i levering av nye lokaltog gir utfordringer både når det gjelder kundetilfredshet og økte vedlikeholdskostnader for eldre materiell.

I år vil passasjertrafikken på Gjøvikbanen bli satt ut på anbud, og NSB vil satse på effektiv ressursbruk og redusert kostnadsnivå i egen persontogvirksomhet og innen vedlikehold, renhold og andre støttetjenester for å kunne vinne anbudet. Styret legger vekt på at NSB skal konkurrere på like vilkår som andre operatører.

I konkurransen med privatbilen må NSB kunne tilby et bredest mulig kollektivtilbud. Alle undersøkelser viser at frekvens og tilgjengelighet er viktige faktorer ved valg av transport. Styret legger vekt på at NSB har virksomhet innen både tog og buss på lik linje med de internasjonale selskapene som ventes å delta i anbud om persontrafikken.

Til generalforsamlingen i NSB AS

Revisjonsberetning for 2003

Vi har revidert årsregnskapet for NSB AS for regnskapsåret 2003, som viser et overskudd på MNOK 30 for morselskapet og et overskudd på MNOK 150 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, noteopplysninger og konsernregnskap. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

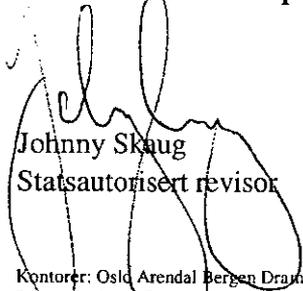
Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og norsk god revisjonsskikk. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2003 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god regnskapsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 16. april 2004

PricewaterhouseCoopers DA

Johnny Skaug
Statsautorisert revisor